

УДК 658.7:336.6:330.322

DOI: 10.60022/3(1)-28S

Росола Уляна Василівна

доктор філософії, доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет, Україна

Rosola Uliana

Doctor of Philosophy, Associate Professor

Mukachevo State University, Ukraine

ORCID: 0000-0001-7721-2755

Петричко Марія Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів

Мукачівський державний університет, Україна

Petrychko Mariia

PhD in Economics, Associate Professor,

Mukachevo State University, Ukraine

ORCID: 0000-0001-7677-6516

Лінтур Інна Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів

Мукачівський державний університет, Україна

Lintur Inna

PhD in Economics, Associate Professor

Mukachevo State University, Ukraine

ORCID: 0000-0001-8009-1392

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЛОГІСТИКИ ПОСТАЧАННЯ ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Анотація. У статті обґрунтовано доцільність використання фінансового аналізу як ключового інструменту оцінки ефективності організації логістики постачання на підприємстві у процесі визначення вартості бізнесу. Доведено, що логістика постачання є важливим фактором формування фінансових результатів, оскільки безпосередньо впливає на рівень витрат, оборотність оборотного капіталу, ліквідність та стабільність грошових потоків підприємства.

У ході дослідження встановлено, що систематичний аналіз логістичних витрат, показників управління запасами та рентабельності дозволяє виявити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства. Оптимізація процесів постачання сприяє зниженню собівартості продукції, покращенню фінансової стійкості та підвищенню операційної ефективності, що є важливою передумовою зростання інвестиційної привабливості.

Обґрунтовано, що результати фінансового аналізу логістики постачання мають практичне значення при застосуванні дохідного, витратного та ринкового підходів до оцінки вартості бізнесу. Раціональна організація логістичних процесів забезпечує стабільність і прогнозованість грошових потоків, що позитивно відображається на ринковій вартості підприємства та рівні довіри з боку потенційних інвесторів.

Ключові слова: фінансовий аналіз, логістика, оцінка вартості бізнесу, інвестиційна привабливість.

FINANCIAL ANALYSIS OF THE LOGISTICS OF THE ENTERPRISE'S SUPPLY IN THE PROCESS OF ASSESSING THE VALUE OF THE BUSINESS AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Abstract. The article substantiates the expediency of using financial analysis as a key tool for assessing the effectiveness of supply logistics organization at an enterprise in the process of determining business value.

© Автор(и). Ця стаття знаходиться у відкритому доступі та розповсюджується відповідно до умов ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

It is proved that supply logistics is an important factor in the formation of financial results, as it directly affects the level of costs, working capital turnover, liquidity, and the stability of the enterprise's cash flows.

The study reveals that a systematic analysis of logistics costs, inventory management indicators, and profitability makes it possible to identify reserves for improving the efficiency of enterprise operations. Optimization of supply processes contributes to reducing production costs, strengthening financial stability, and increasing operational efficiency, which is an important prerequisite for enhancing investment attractiveness.

It is substantiated that the results of financial analysis of supply logistics have practical significance when applying income-based, cost-based, and market-based approaches to business valuation. Rational organization of logistics processes ensures the stability and predictability of cash flows, which has a positive impact on the market value of the enterprise and the level of confidence among potential investors.

Keywords: financial analysis, logistics, business valuation, investment attractiveness.

Постановка проблеми. В умовах постійно зростаючої конкурентної боротьби та постійних змін зовнішнього середовища підприємств ефективна побудова логістики постачання для забезпечення фінансових результатів та оцінки вартості бізнесу загалом. Логістика постачання прямо впливає на рівень всіх витрат, оборотність запасів, ліквідність та стабільність грошових потоків, що зумовлює необхідність її комплексного фінансового аналізу у процесі оцінки вартості бізнесу.

Фінансовий аналіз організації логістичних послуг включає дослідження структури та динаміки логістичних витрат, ефективності використання оборотного капіталу, показників оборотності запасів та розрахунків з постачальниками. Збалансування логістичних процесів сприяє зменшенню собівартості продукції, збільшенню прибутковості та рентабельності підприємства, показників фінансової стійкості, що, в підсумку, відображається позитивно на його інвестиційній привабливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання існування логістичної мережі постачання в умовах постійних викликів набуває особливої важливості у сучасному глобалізованому світі. Через це дане питання висвітлюється у багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців, серед яких можна виокремити: О. Богуславська [1], І. Георгієв [2], А. Завербний [3], Н. Ремзина [4], Ю. Склярова [5], С. Терещенко [6], В. Керстен [7] та інші. Незважаючи на значну кількість наукових праць з даної тематики, зростання постійних турбулентних умов існування вітчизняних підприємств зумовлює необхідність подальшого дослідження цього питання.

Метою наукового доробку є дослідження аспектів фінансового аналізу організації логістики постачання на підприємстві у процесі оцінки вартості бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Логістика компанії охоплює безліч видів діяльності, пов'язаних із рухом товарів та послуг усередині каналу, від точки виробництва до кінцевого споживача. Логістика грає роль мосту між точками виробництва та споживання, які можуть бути поділені часом та відстанню. Логістика підприємства складається з 4 процесів: логістики постачання, логістики виробництва, логістики розподілу та зворотної логістики (рис. 1).

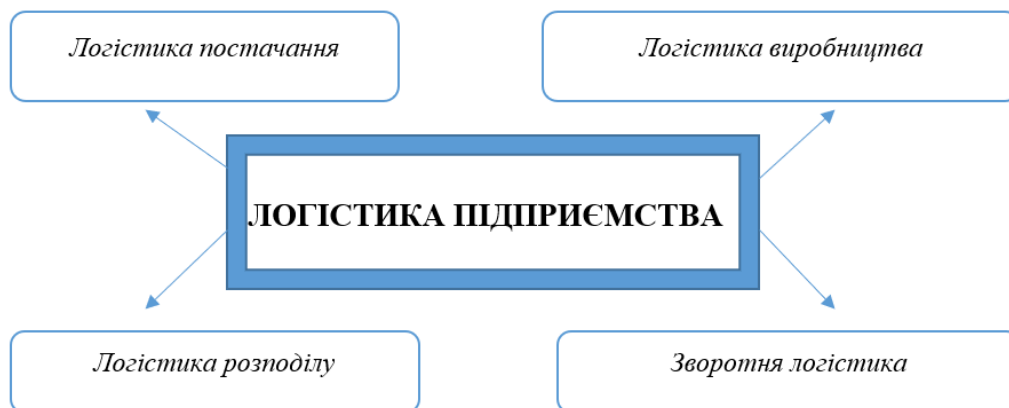

Рис. 1. Структура логістики підприємства

Джерело: сформовано авторами

Логістика постачання складається з доставки сировини та матеріалів від постачальників у необхідні виробничі точки в першу чергу черга для того, щоб підприємства могли продовжувати свою виробничу діяльність. Саме логістика постачання вирішує, яку сировину та матеріали будуть замовлені,

коли та в якій кількості, у якій постачальника, як здійснюватиметься транспортування, де матеріали зберігатимуться і таке інше. Ефективне використання логістики постачання дає підприємствам та фірмам перевагу у передвиробничих витратах. Основним фактором, що безпосередньо впливає на ефективність логістики постачання, є вибір постачальника. Вибір постачальника дуже важливий з точки зору підвищення ефективності роботи всього підприємства, фірми і, отже, її конкурентоспроможності за рахунок правильних, швидких та менш витратних закупівель.

Логістика виробництва. Для стабільної, ефективної, безперервної організації та здійснення виробничо-господарської діяльності підприємство має закуповувати із ринків різну сировину, матеріали, деталі, комплектуючі, паливо, енергію тощо. Необхідність закуповувати ці матеріальні цінності виконує функцію постачання першорядної функцією будь-якого підприємства. Постачання має іноді вирішальний вплив в розвитку виробничої діяльності підприємства. Особливу роль постачання в організації та розвитку виробництва можна пояснити таким:

- безперервне виробництво залежить від постачання необхідної сировини, матеріалів, енергії та послуг;
- основну частину операційних витрат підприємства складає вартість використаної сировини, матеріалів, палива, енергії, сторонніх послуг; завжди можна знизити ці витрати;
- більшість оборотних коштів, зокрема структура матеріальних ресурсів, напівфабрикатів формується під впливом процесу постачання;
- поглиблення рівня спеціалізації процесів виробництва товарів та послуг збільшує частку готових деталей, елементів, частин у структурі постачання, цей фактор також збільшує значення процесу постачання;
- реалізація стратегії забезпечення якості продукції неможлива без тісного контакту із постачальниками.

Логістика розподілу. Крім перерахованих вище причин є причини, пов'язані з логістикою процесу постачання, які значною мірою впливають на економіку підприємства. До них належать такі:

- забезпечення високої динаміки матеріальних та інформаційних потоків з метою зниження витрат, підвищення рівня обслуговування клієнтів; зміцнення позицій компанії на ринках;
- залучення в технічну інфраструктуру логістичного ланцюжка постачання великої кількості основних засобів – будівель та складів, транспортних засобів, машин та обладнання для зберігання та маніпуляцій з товарами;
- залучення великої кількості співробітників у підрозділи, пов'язані з постачанням, що виконують фізичні та інформаційні функції;
- накопичення матеріальних ресурсів, що призводить до збільшення витрат на зберігання та охорону.

Для постачання матеріальних цінностей необхідно попередньо скласти список постачальників. Для цього використовуються каталоги, прайс-листи, рекламні матеріали та ін. Крім того, актуальну інформацію про виробників можна отримати з спеціально складених списків, виставок та ярмарків.

При виборі конкретного постачальника застосовуються різні критерії, щоб забезпечити накопичення запасів та резервів із мінімальними витратами, вирішуючи при цьому завдання забезпечення безперервності логістичних процесів поставок та виробництва.

Природно, що рівень витрат на постачання істотно впливає ціна товару (з урахуванням його якості). Кінцеві витрати на постачання також залежать від рівня транспортних витрат, а також витрат на страхування товару та того, хто їх оплачує.

Зворотна логістика є наступною складовою сучасних логістичних систем, що забезпечує управління потоками поверненої продукції, відходів та вторинних ресурсів від споживача до виробника або інших пунктів обробки. В умовах посилення екологізації, розвитку циркулярної економіки та постійне зростання конкуренції зворотна логістика набуває важливого значення для підприємств різних галузей. Вона спрямована не лише на мінімізацію негативного впливу на довкілля, а й на підвищення фінансово-економічної ефективності діяльності.

Основними складовими процесів зворотної логістики є процеси збирання, сортування, транспортування, відновлення, повторного використання або утилізації продукції та матеріалів. Ефективна організація цих процесів дозволяє підприємствам знизити обсяги відходів, скоротити витрати на закупівлю сировини та оптимізувати використання ресурсів. Водночас зворотна логістика потребує додаткових управлінських рішень, зокрема щодо координації інформаційних і матеріальних потоків.

З економічної точки зору впровадження заходів зворотної логістики сприяє зниженню загальних логістичних витрат і формуванню додаткової вартості бізнесу. Повернені товари можуть бути відремонтовані, модернізовані або реалізовані на вторинних ринках, що створює додаткові джерела

доходу. Крім того, ефективна система зворотної логістики позитивно впливає на фінансові результати підприємства та його інвестиційну привабливість.

У країнах із розвинутою ринковою економікою критеріями вибору постачальників є: якість товару, безперебійність відвантаження товару, фінансовий стан постачальника, імідж постачальника та його місцезнаходження. Якщо зацікавлене підприємство вперше зв'язується із постачальником, то для оцінки вищезазначених критеріїв реалізується пробна закупівля товару, або інформацію одержують в інших покупців, спеціалізованих аналітичних центрів.

При виборі джерел постачання слід враховувати той факт, що логістичний процес постачання значно впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

При визначенні джерел постачання слід також уважно поставитися до вибору транспортних засобів та перевізників (якщо постачальник не доставляє товар). У цьому слід враховувати таке:

- вибір перевізника (використання власного чи залученого транспортного кошти, транспортні витрати, умови перевезення, вид транспорту, безперебійна доставка товару тощо);
- придатність товарів до транспортування (стійкість до умов транспортування, доступ до конкретних транспортних елементів, наприклад контейнерів);
- вибір виду транспорту (умови перевезення, поєднання видів транспорту, наприклад залізничний та автомобільний, вимоги до якості, своєчасність перевезення).

Однією з основних функцій процесу логістики постачання є доставка закуплених товарів на підприємство. Це передбачає виконання різних завдань, пов'язаних з доставкою купленої сировини на підприємство з мінімальними витратами, за збереження якості матеріальних цінностей. До основних дій з доставки закуплених товарів на підприємство можна віднести такі:

- підготовка замовлення та передача його покупцю – замовлення має містити достатньо точну інформацію, щоб продавець зміг його коректно оформити; після отримання та підтвердження замовлення він стає договором, що покладає на продавця обов'язок надіслати предмет (предмети) продажу покупцю, але в покупця – отримати його та сплатити замовлення;
- реєстрація замовлень та контроль за їх виконанням – у результаті повсюдного використання комп'ютерних технологій цей процес повністю автоматизований, та у будь-який момент є можливість визначити статус замовлення, причини затримок тощо;
- моніторинг товарів, що ввозяться, контроль їх кількості та якості – при виявленні будь-яких відхилень від умов договору (недостатня кількість або об'єм, низька якість, відсутність необхідних документів тощо) служба постачання зобов'язується негайно підготувати відповідну рекламацию та надіслати її постачальнику;
- оплата товару – поряд з отриманням та підписанням товаросупровідних документів служба постачання уповноважена накласти штраф у разі порушення постачальником умов постачання товару.

У сучасних економічних системах особливо в країнах з розвинутою ринковою економікою існує безліч різних каналів доставки продукції від місця виробництва до кінцевого споживача. Тим не менш, роздрібні торгові точки як і раніше, залишаються основними для населення. З цим фактором пов'язані різні логістичні рішення щодо доставки товарної маси від виробника до роздрібних торгових точок.

Існують канали дистрибуції, які доставляють необхідні товари безпосередньо споживачеві, міняючи роздрібну мережу. Найчастіше до них належать:

- відправка товару поштою на замовлення (Такі замовлення оформляються за універсальними каталогами або по Інтернету);
- пряма доставка товару від виробника до споживача (ця форма дистрибуції носить епізодичний характер і в основному базується на рекламі у ЗМІ).

Структура витрат, у тому числі логістичних, та їх класифікація багато в чому залежать і визначаються специфікою діяльності конкретного підприємства [8]. Ми вважаємо, що для формування логістичної політики, удосконалення організації логістичних процесів необхідно попередньо проаналізувати поточний стан підприємства, визначити ступінь ефективності його діяльності, вивчити напрями розвитку виробництва з урахуванням можливостей. Все це слід зробити шляхом фінансового аналізу:

- оцінка фактичного стану логістичних процесів та подій;
- з'ясування та виявлення джерел та причин виниклих проблем;
- уточнення короткострокових прогнозів розвитку конкретних процесів та подій;
- складання пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення господарської діяльності, підвищення ефективності для усунення причин (факторів), які впливають на процеси.

Аналіз логістичних процесів має ґрунтуватися на використанні відповідних економічних методів. Досвід показує, що з аналізу логістичних процесів доцільні такі методи:

- попередній аналіз за допомогою порівняння показників (інформації), динамічний аналіз подій,

структурний аналіз;

- аналіз факторів, що впливають на відхилення, причинно-наслідкових зв'язків, за допомогою яких можна визначити рівень впливу кожного з цих факторів;
- управлінський аналіз, який дозволяє визначити ефективність заходів, які вживаються у логістичному процесі.

При методі управлінського аналізу необхідні різноманітні економічні розрахунки. Під час розрахунку економічної ефективності можливе використання різних формул, які підбираються в залежності від рівня складності аналізованого заходу, терміну його реалізації, масштабу та ефективності витрат.

Можна виділити наступні показники фінансового аналізу логістики постачання підприємства (табл. 1) :

Таблиця 1

Основні показники фінансового аналізу логістики постачання підприємства

Група показників	Показник	Характеристика
Логістичні витрати	Частка витрат на постачання	Вплив на собівартість
Запаси	Оборотність запасів	Ефективність управління
Ліквідність	Поточний коефіцієнт	Платоспроможність
Рентабельність	Рентабельність операцій	Фінансова ефективність

Джерело: складено авторами

Дана таблиця відображає систему ключових показників фінансового аналізу, які доцільно використовувати для оцінки ефективності організації логістики постачання на підприємстві та проведення оцінки вартості бізнесу. Запропоновані показники згруповано за основними напрямками фінансово-економічної оцінки: рівень логістичних витрат, управління запасами, ліквідність і рентабельність. Такий поділ дозволяє комплексно проаналізувати вплив логістики на фінансові результати діяльності підприємства.

Особливе значення у фінансовому аналізі логістики постачання мають показники логістичних витрат та оборотності запасів. Частка витрат на постачання у собівартості продукції характеризує ефективність закупівельної політики та рівень витрат, пов'язаних із транспортуванням і зберіганням матеріальних ресурсів. Показник оборотності запасів відображає швидкість обігу оборотного капіталу та ступінь раціональності управління матеріальними потоками, що безпосередньо впливає на ліквідність підприємства.

Показники ліквідності та рентабельності дозволяють оцінити фінансову стійкість і прибутковість підприємства з урахуванням організації логістики постачання. Збалансовані значення цих показників свідчать про ефективне управління ресурсами та створюють передумови для зростання інвестиційної привабливості. У контексті оцінки вартості бізнесу результати фінансового аналізу, представлені в таблиці, слугують інформаційною базою для прогнозування грошових потоків, визначення ринкової вартості підприємства та при визначенні інвестиційної привабливості.

Висновки. В процесі дослідження ми прийшли до висновку, що логістика постачання є одним з важливіших факторів, який в підсумку діяльності визначає фінансову стійкість підприємства, впливає на оцінку вартості бізнесу та є основоположним при визначенні інвестиційної привабливості. Раціоналізація логістичних процесів на підприємстві може забезпечити оптимальний рівень витрат, прискорення оборотності запасів і підвищення ліквідності, що створює основу для стабільного існування підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища.

З боку фінансового аналізу було встановлено, що саме показники логістичних витрат, оборотності запасів, рентабельності операційної діяльності та платоспроможності є найбільш інформативними для оцінки ефективності логістики постачання. Їх системне використання дозволяє своєчасно виявляти проблемні зони в управлінні матеріальними потоками та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимізації логістичних процесів. Дослідження показників фінансового аналізу логістики постачання відіграють важливу роль при оцінці вартості бізнесу. Зменшення логістичних витрат і підвищення ефективності використання оборотного капіталу позитивно впливають на грошові потоки підприємства, що є визначальним при застосуванні дохідного підходу до оцінки вартості, а також підвищують ринкову привабливість підприємства загалом. Виконання плану заходів з оптимізації логістичних процесів на основі фінансово-економічних показників сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємства, зростанню його інвестиційної привабливості та забезпеченню довгострокового розвитку.

Література

1. Богуславська О. Оптимізація логістичних витрат на підприємстві. Економіка та підприємництво. Харків, 2016. С. 33–37.
2. Георгієв І. І. Оптимізація логістичних витрат на підприємстві за допомогою економічного рівняння. Економіка та управління підприємствами. 2018, С. 35–41.
3. Завербний А. С., Двудіт З. П., Вуєк Х. І. Особливості формування логістичних ланцюгів в умовах війни та у післявоєнний період. Економіка та суспільство. № 43. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1750>
4. Ремзина Н. Особливості управління ланцюгами постачання в умовах кризових явищ. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2023. № 1 (82). С. 110–124.
5. Склярова Ю. А. Логістика на підприємствах: сучасні тенденції та перспективи розвитку. Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Економіка». Ужгород, 2019. С. 279–282.
6. Терещенко С. І., Євтушенко А. М. Логістичний ланцюг постачання: управління та оптимізація. Журнал стратегічних економічних досліджень. 2023. № 6(17). С. 207–214.
7. Kersten, W., Seiter, M., von See, B., Hackius, N., Maurer, M. (2017) Reducing complexity in logistics systems: Standardization and harmonization approaches. Logistics Research, vol. 10(1), pp. 1–13.
8. Гайдучкий А. Як Україні подвоїти ВВП? І яким шляхом піти країні URL: <http://gazeta.dt.ua/finances/yak-ukrayini-podvoyiti-vvpi-yakim-shlyahompiti-krayini-.html>

References

1. Boguslavska O.O. (2016) Optymizatsiia lohistychnykh vytrat na pidpriemstvi [Optimization of logistics costs at the enterprise]. Ekonomika ta pidpriemnytstvo – Economy and business. Kharkiv, pp. 33–37. (in Ukrainian)
2. Georgiev I. I. (2018) Optymizatsiia lohistychnykh vytrat na pidpriemstvi za dopomohoiu ekonomichnoho rivniannia [Optimization of logistics costs at the enterprise using the economic equation.]. Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy – Economy and business management, pp. 35–41. (in Ukrainian).
3. Zaverbnyi A. S., Dvulit Z. P., Vuiek Kh. I. (2022) Osoblyvosti formuvannia lohistychnykh lantsiuhiv v umovakh viiny ta u pisliavoiennnyi period [Features of the formation of logistics chains in the conditions of war and in the post-war period]. Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society, vol. 43. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1750>
4. Remzyna N. (2023) Osoblyvosti upravlinnia lantsiuhamy postachannia v umovakh kryzovykh yavlyshch[Features of supply chain management in crisis conditions] Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti – Development of management methods and hospodarivaniya in transport, vol. 1 (82), pp. 110–124.
5. Sklyarova Yu. A. (2019) Lohistyka na pidpriemstvakh: suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku [Logistics at enterprises: current trends and development prospects]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, seriia «Ekonomika» – Scientific Bulletin of Uzhhorod University, series “Economics”. Uzhgorod, pp. 279–282. (in Ukrainian)
6. Tereshchenko S. I., Yevtushenko A. M. (2023) Lohistychnyi lantsiuh postachannia: upravlinnia ta optymizat-siia [Logistics supply chain: management and optimisation]. Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen – Journal of strategic economic research, vol. 6(17), pp. 207–214.
7. Kersten, W., Seiter, M., von See, B., Hackius, N., Maurer, M. (2017) Reducing complexity in logistics systems: Standardization and harmonization approaches. Logistics Research, vol. 10(1), pp. 1–13.
8. Haidutskyi, A. Yak Ukraini podvoity VVP? I yakym shliakhom pity kraini? Retrieved from <http://gazeta.dt.ua/finances/yak-ukrayini-podvoyiti-vvpi-yakim-shlyahompiti-krayini-.html>

Отримано: 04.01.2026

Прийнято до публікації: 14.01.2026

Опубліковано: 15.01.2026